

ПРИКЛАДИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МЕТАФОРИ- ПЕРСОНІФІКАЦІЇ В РОМАНАХ У.ГОЛДІНГА.

Метою дослідження є опис способів вербалізації концептуальної метафори-персоніфікації в романах британського письменника У. Голдінга. **Об'єктом** дослідження в роботі виступає концептуальна метафора-персоніфікація в романах У.Голдінга. **Предметом** вивчення є засоби вербалізації концептуальної метафори-персоніфікації, тобто метафоричні вирази, цариною джерела для яких є концептосфера ЖИВА ІСТОТА.

З розвитком досліджень в галузі когнітивної лінгвістики феномен метафори отримав нове розуміння. В традиційній лінгвістиці метафора визначалась як троп, який полягає у вживанні слова, що позначає предмет або клас предметів, явищ і т.д. для характеристики або найменування об'єкта, який входить до другого класу [1, с. 180].

Когнітивна лінгвістика, в свою чергу, розглядає явище метафори як перенесення інформації з однієї царини знань (царини-джерела - source domain) в іншу царину знань, так звану царину мети - target domain,. Суттєвою є відмінність лінгвістичного виразу метафори та концептуального змісту, що лежить в її основі. Тобто одна й та ж концептуальна метафора на мовному рівні може вербалізовуватись різними способами [2, с. 203].

В роботі для позначення явища концептуальної метафори пропонується використовувати термін «метафора», а для способів вербалізації концептуальної метафори в мові - термін «метафоричний вираз» - під яким розуміється вираз, в якому перенесення найменування здійснюється на підставі подібності, спільності (реальної чи уявної) двох об'єктів. Він може бути представлений в мові не лише метафорою в традиційному її розумінні, але й такими її різновидами як метаморфоза, порівняння, метафоричний епітет, а також мертвою/стертою формою метафори.

Корпус матеріалу для аналізу було відібрано за допомогою метода суцільної вибірки з романів У. Голдінга. Він складається з 2342 метафоричних виразів. Аналіз проведено за наступною схемою:

Концепти-референти отриманого корпусу метафоричних виразів були розподілені за концептосферами та був з'ясован кількісний склад кожної концептосфери. Використання метода фреймового моделювання дозволило розкрити структуру кожної отриманої концептосфери-референта та визначити відносини між концептами всередині.

Наступним кроком аналізу було дослідження, які саме поняття використовувались при створенні метафоричних виразів кожної концептосфери-референта окремо, та проведення розподілу концептів-корелятивів за двома концептосферами ЖИВА ІСТОТА та НЕЖИВІ ОБ'ЄКТИ ТА ЯВИЩА. Застосування методу кількісного аналізу дозволило встановити частотність використання концептів, що належать до концептосфери-корелята ЖИВА ІСТОТА (994 приклади від загальної кількості, 42,4%), при створенні метафоричних виразів. Структура та відносини між концептами всередині

концептосфери-корелята ЖИВА ІСТОТА були встановлені із застосуванням метода фреймового моделювання.

Розглянемо способи вербалізації концептуальної метафори-персоніфікації в романах У. Голдінга на прикладі моделі ВОГОНЬ Є ЖИВА ІСТОТА (концептуальна метафора виділена жирним шрифтом, референтом для всіх прикладів є концепт «вогонь», корелят підкреслено).

1. Жива істота може існувати в певному вигляді: (*fire*) ... *it was like the fall, like a cat*. ‘(вогонь) ... він був наче водоспад, наче кішка’;

2. має частини тіла (руки): *On one side the air was cool, but on the other the fire thrust out a savage arm of heat that crinkled hair on the instant*. ‘З одного боку повітря було прохолодне, але з іншого вогонь простягнув жорстоку гарячу руку, яка відразу ж завивала волосся’

3. Живій істоті притаманні почуття: ... *pitiless fire* ... ‘... безжалісний вогонь ...’;

4. Жива істота знаходиться в певному фізичному стані: є мертвою: *The fire is dead*. ‘Вогонь мертвий’ чи живою: “*Have you never see a fire, apparently dead, brought to life again and flare up?*” ‘«Чи бачили ви коли-небудь вогонь, що був безсумнівно мертвим, знову поверненим до життя та яскраво спалахуючим?»’;

5. Однею з характеристик живої істоти є здатність виконувати різноманітні дії: 5.1). дивитися та підморгувати: *The fire blinked sharply*. ‘Вогонь раптово моргнув’; 5.2). торкатися чогось: *One patch touched (fire) a tree trunk and scrambled up like a bright squirrel*. ‘Один клаптик (вогню) торкнувся стовбура дерева та видерся наверх наче яскрава білка’; 5.3). видавати різноманітні звуки: ... *the fire growled at them*. ‘... вогонь гарчав на них’; 5.4). приймати їжу: *Will you not give the fire more to eat?* ‘Чи не дасте вогню більше попоїсти?’; 5.5). пересуватися в просторі: *The flames will not crawl away*. ‘Полум’я не уповзе геть’, *The flames, as though they were a kind of wild life, crept as a jaguar creeps on its belly toward a line of birch-like saplings that fledged an outcrop of the pink rock*. ‘Полум’я, наче воно було прикладом дикого життя, повзло, як ягуар повзе на животі, у напрямку лінії схожих на берези молодих дерев, які наче вислали пір’ям оголення породи рожевої гори’.

Отже, як можна побачити з вищенаведених прикладів, із сукупності персоніфікованих метафоричних виразів – часткових проявів властивостей, притаманних живій істоті, – формується концептуальна метафора-персоніфікація ВОГОНЬ Є ЖИВА ІСТОТА.

Література:

1. Мороховский А.Н., Воробьева О.П. Стилистика английского языка. – К.: Вища школа, 1991. – 271 с.
2. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor // Metaphor and Thought. – Cambridge: Cambridge University Press, 1993. – P. 202 – 252.